

Rapport 2005:90

Arkeologiska förundersökningar

Optokablar i Skänninge

Idrottsvägen invid RAÄ 30 och
Korpgatan - Åpromenaden - Lindbladsparken
inom RAÄ 5
Skänninge stad
Mjölby kommun
Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

Optokablar i Skänninge

Innehåll

Sammanfattning	2
Områdesbeskrivning	4
Syfte	5
Metod och dokumentation	5
Undersökningsresultat	5
Källor	6
Tekniska uppgifter	7
Tekniska uppgifter	8

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

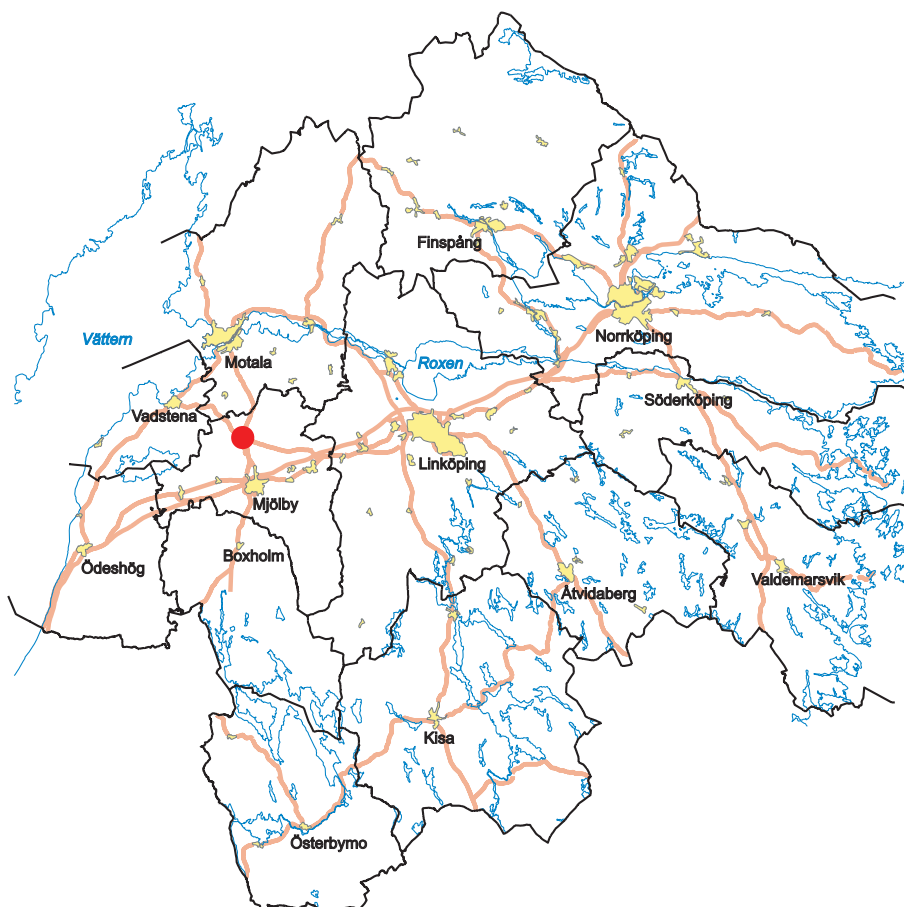
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

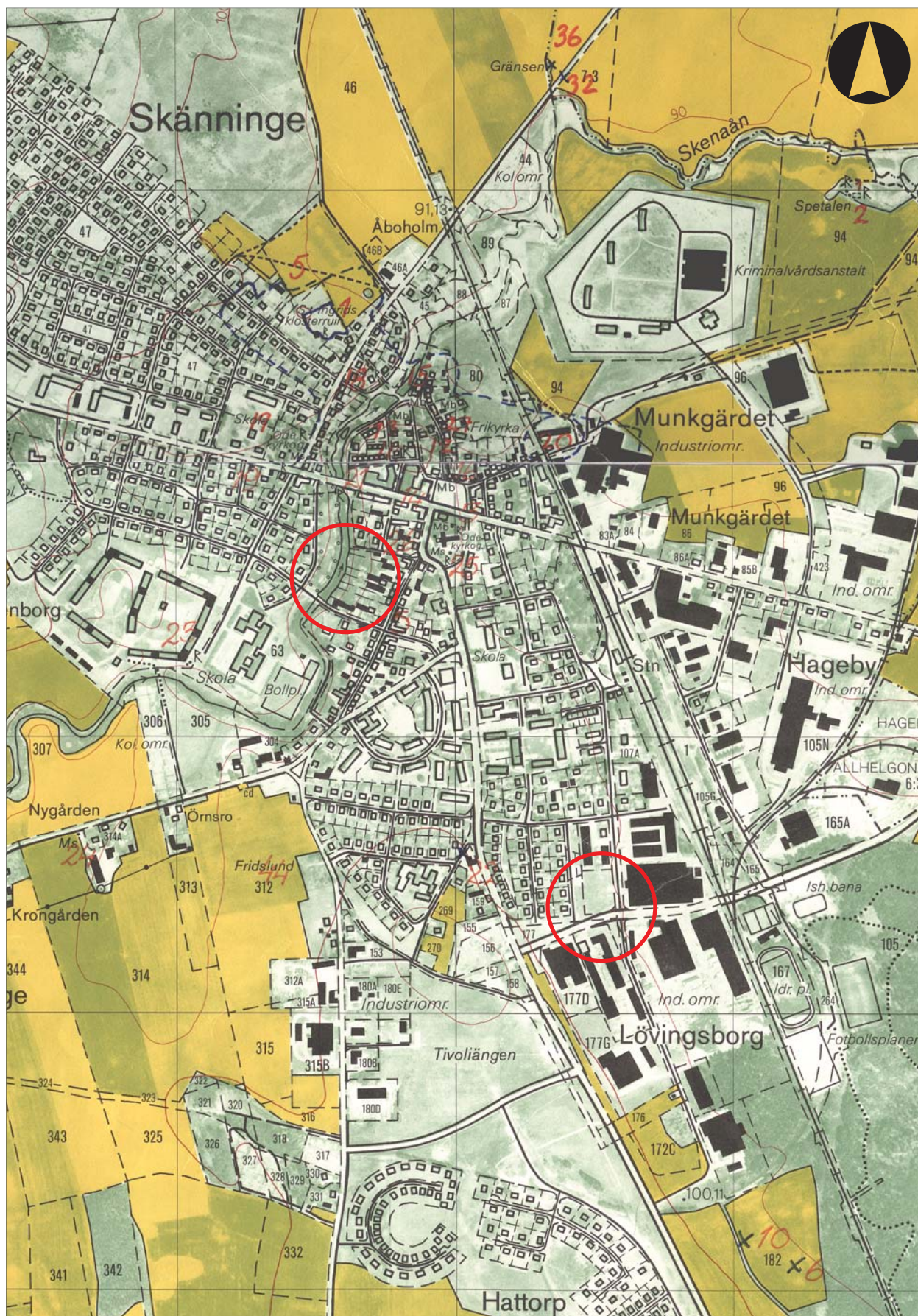
Sammanfattning

Under augusti 2005 utförde Östergötlands länsmuseum arkeologiska förundersökningar inför schaktning för optokablar invid RAÄ 36 längs Idrottsvägen och på sträckan Korpattan-Åpromenaden-Lindbladsparken inom RAÄ 5 i Skänninge. Arbetet utfördes på uppdrag av MWNet AB i Mjölby.

Sökschakt öppnades längs de planerade ledningssträckningarna för att fastställa huruvida fast fornlämning skulle komma att beröras. I Korpattan kunde optokabeln förläggas i ett befintligt ledningsschakt. I Åpromenaden och Lindbladsparken berördes endast sentida utfyllnader längs Skenaån. I grönytan längs Idrottsvägen berördes endast matjord och sentida fyllnadsmassor. Östergötlands länsmuseum bedömer därmed att ledningsdragningsarna kan utföras som planerat utan ytterligare arkeologiska insatser.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 085 41 och 085 51 med undersökningsområdena markerade. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde 2005-08-23 arkeologiska förundersökningar inför schaktning för optokablar längs Idrottsvägen och på sträckan Korpगतan-Åpromenaden-Lindbladsparken i Skänninge. Arbetet utfördes efter beslut från länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var MWNet AB i Mjölby, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för fält- och rapportarbete var undertecknad.

Den planerade schaktningen längs Idrottsvägen omfattade en sträcka på ca 125 m i anslutning till boplatzlämningen RAÄ 36. Schaktningen Korpगतan-Åpromenaden-Lindbladsparken berörde en 260 m lång sträcka centralt inom RAÄ 5, Skänninges medeltida stadsområde.

Områdesbeskrivning

Skänninge är beläget centralt i ett öppet jordbrukslandskap. Staden tycks ha vuxit fram successivt under 1000- och 1100-talen och omnämns första gången år 1178. Staden når sin höjdpunkt under senare delen av 1200-talet och 1300-talet. 1400-talet innebar en stark tillbakagång och under 1500-talet verkar Skänninge snarast haft karaktär av förstörd bondby.

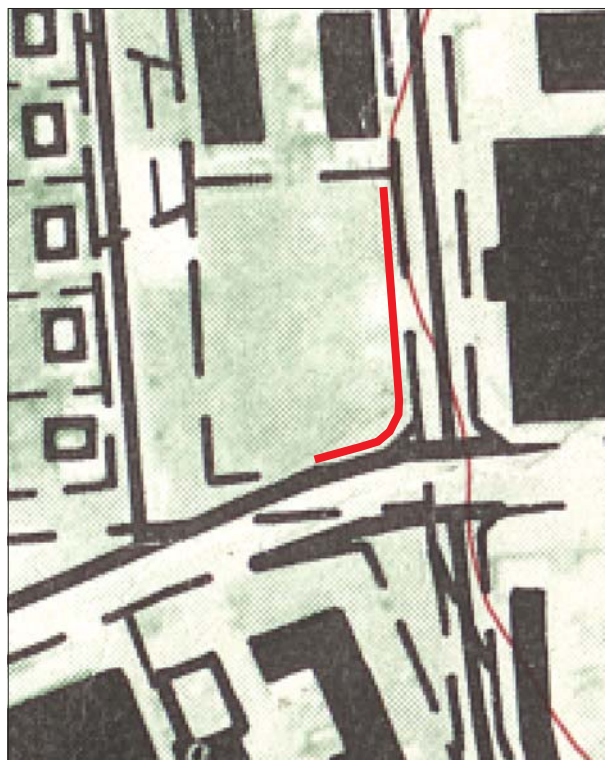
Generellt är kulturlagren i Skänninge diffusa och svåra att datera. Brandlager från de stora stadsbranderna kan bara spåras fläckvis i staden. Sannolikt har

bebyggelsen varit gles i förhållande till många andra medeltida städer. Detta gör att begränsningarna för den medeltida staden är osäkra. Vid undersökningar inom och i anslutning till stadsområdet har förhistoriska lämningar påträffats vid flera tillfällen, vilket antyder en platskontinuitet från järnåldern och fram till dagens stad (Feldt 2004, Feldt i manus).

På stadskartan från 1713 finns endast en smal passage eller strandremsa mellan Skenaån och tomterna i de kvarter som nu benämns Folkungen och Stads-lagen. Från denna strandremsa ledde då precis som idag Korpगतan upp mot stadens centrum. Gatan har sannolikt haft funktion som vattugata där de stadsbor som inte haft egen strandtomt kunnat ta sig ner till ån för att t ex hämta vatten eller skölja tvätt (Feldt 2003).

På Skenaåns östra sida har ett stort antal undersökningar genomförts. Flertalet har dock varit förlagda till högre och mer centralt belägna delar av staden. Vid undersökningar i Korpगतans östra del har kulturlager, byggnadslämningar och gatunivåer påträffats (Claréus u å, Feldt 1996, Lundberg muntligt). Vid schaktning vid korsvirkeshuset längs södra sidan av Korpगतan, påträffades ett 0,4 m tjockt kulturjordslager (Tagesson 1988).

När en ny gång- och cykelbro anlades över Skenaån i höjd med Korpगतan påträffades endast kraftiga påförda sentida utfyllnadsmassor på platsen för

Figur 3. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 085 41 med ledningsschakten markerade. Skala 1:2 000.

brofundamenten. Det är dock troligt att kulturlager finns längs med Skenaån, men att dessa i stor utsträckning störts i samband med tillkomsten av den befintliga strandskoningen. Längre bort från ån, på strandpromenadens östra sida, har äldre lager täckts över av planeringsmassor i samband med trädgårds- och parkarbeten. Med tanke på resultaten från undersökningar längs ån norr om Vadstenagatan kan kulturlager finnas på djup nära dagens vattennivå (Feldt 2003).

Idrottsvägen är belägen strax söder om Skänninges medeltida stadsområde, RAÄ 5. Drygt 100 m nordväst om den planerade sträckningen finns RAÄ 22, platsen för stadens avrättningsplats. Mjölbygatan, till vilken Idrottsvägen ansluter, benämndes under medeltiden Tjuvagatan.

Vid en antikvarisk kontroll i samband med schaktningar för elkablar i den intilliggande Åkervägen framkom ett sotigt kulturlager med enstaka skörbrända stenar, RAÄ 36 (Björkhager 2003). I lagret påträffades ett flintavslag och en bit harts. Lämningarna, som bedömdes vara spår efter en förhistorisk boplatz, kunde inte avgränsas vid den aktuella undersökningen.

Syfte

Det huvudsakliga syftet med förundersökningarna var att tillse att fast fornlämning kom till skada i så liten utsträckning som möjligt. Detta skulle ske genom att schaktsträckningen om möjligt justerades i djup eller sidled. Fast fornlämning som påträffades skulle undersökas och dokumenteras avseende karaktär och omfattning. Påträffade lämningar skulle om möjligt även dateras.

Schaktet längs Idrottsvägen planerades i anslutning till boplatzlämningar vid Åkervägen, RAÄ 36 (Björkhager 2003). Dessa lämningar har inte avgränsats åt söder, d v s mot Idrottsvägen. Ett syfte med förundersökningen är att undersöka om fornlämningen fortsätter fram till Idrottsvägen.

Metod och dokumentation

De arkeologiska förundersökningarna genomfördes i form av sökschaktsgrävningar inför de planerade schaktningarna. Schakten dokumenterades genom beskrivning och digitalfotografering. Dokumentationsmaterialet i form av digitala bilder förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Undersökningsresultat

Fem sökschakt öppnades längs den planerade ledningssträckningen i Korpgatan och Åpromenaden. I den del av schaktsträckningen som löpte i Lindbladsparkens södra del bedömdes det, utifrån tidigare undersökningar i området, inte vara troligt att fast fornlämning skulle komma att beröras. I Korpgatan kunde optokabeln förläggas i ett befintligt ledningschakt. I Åpromenaden berördes endast sentida utfyllnader längs Skenaån.

Sex sökschakt öppnades längs den planerade ledningssträckningen utmed Idrottsvägen. Ledningen hade då flyttats från det läge som redovisats i beslutsunderlaget till länsstyrelsen; från att följa längs med tomterna norr om grönområdet till att istället löpa längs med Idrottsvägen och Borgmästaregatan i grönyttans södra och östra del. Förflyttningen innebär att schaktet kommer att dras längre ifrån boplatzlämningen RAÄ 36 än vad som från början planerats. I sökschakten framkom endast matjord och fyllnadsmassor.

Östergötlands länsmuseum bedömer därmed att ledningsdragningarna kan utföras som planerat utan ytterligare arkeologiska insatser.

Källor

- Björkhager V. 2003. *Åkervägen*. Skänninge socken, Mjölby kommun, Östergötlands län. Rapport 81:2003. Östergötlands länsmuseum.
- Claréus C. Odat. Samlingsrapport. Carin Clareus undersökningar 1982-1989 i Skänninge, Vadstena och Norrköping, Östergötland. Riksantikvarieämbetet UV Linköping.
- Feldt A-C 1996. *Korpgatan, Skänninge, Östergötland*. Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C 2003. *Ny bro över Skenaån*. Vid Skenaån, mellan Borggatan och Vadstenagatan. Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll. Skänninge. Östergötland. Rapport 89:2003. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2004. *Före staden. Preurbana lämningar i Skänninge*. C-uppsats. Institutionen för Arkeologi och Antik historia. Uppsala universitet.
- Lundberg A. 2005. Muntlig uppgift angående schaktningar för fjärrvärme i Korpgatan.
- Tagesson G 1988. *Korpgatan/Kv Folkkungen. Antikvarisk kontroll. Skänninge. Östergötland*. Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. I manus. Kriminalvårdsanstalten i Skänninge - Vikingatid och medeltid mellan kloster och hospital. Basrapport. Arkeologiska undersökningar 2003 och 2004. Kv Östanå 6, Kriminalvårdsanstalten, Skänninge. Rapportmanus. Östergötlands länsmuseum.
- Stadskarta över Skänninge, daterad 1713.

Tekniska uppgifter

Sträcka	Korpgatan – Åpromenaden - Lindbladsparken
Stad	Skänninge
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 5
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F 4b Skänninge)
Koordinater	X6474750-6474850, Y1457760-1457870
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens diarienummer	431-9505-05
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
ÖLM diarienummer	418/05
ÖLM kontonummer	530330
Uppdragsgivare	MWNet AB, Mjölby
Kostnadsansvarig	MWNet AB, Mjölby
Fältarbetsledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	-
Fältarbete	2005-08-23
Total sträcka	260 löpmeter
Totalt undersöktes	ca 22 löpmeter
Foto	-
Fynd	-
Analyser	-
Grafik	-
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Tekniska uppgifter

Sträcka	Idrottsvägen
Stad	Skänninge
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	invid RAÄ 36
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F 4b Skänninge)
Koordinater	X6474120-6474150, Y1458090-1458210
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens diarienummer	431-11823-05
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
ÖLM diarienummer	442/05
ÖLM kontonummer	530345
Uppdragsgivare	MWNet AB, Mjölby
Kostnadsansvarig	MWNet AB, Mjölby
Fältarbetsledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	-
Fältarbete	2005-08-23
Total sträcka	125 löpmeter
Totalt undersöktes	ca 24 löpmeter
Foto	Endast digitala bilder
Fynd	-
Analyser	-
Grafik	-
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2005:90 © Östergötlands länsmuseum